

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 10 Lei.
Pe jumătate de an ———— 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 208.

Aviz oficios.

Avizăm pe toți cei interesați, că orele oficioase la cassa consistorială sunt dela 9—12 înainte de amiazi.

După amiazi cassa nu face plățiri și nu primește bani *sub nici-un motiv.*

Consistorul ort. român din Arad.

Aviz.

P. P. O. O. Domni protopresviteri sunt poftiți să administreze toate contribuțiile diecezane dela parohii cel mult până la 11/24 decembrie a. c. cassei consistoriale, la din contra acele contribuiri vor figura ca restante în socoțile ce se vor încheia la 31 decembrie st. nou a. c.

Consistorul ort. român din Arad.

Congresul național-bisericesc.

Sedința ținută în 29 Noembrie (12 Dec.) 1921.

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. Notar: Lazar Triteanu.

Eri la ore 8 a. m. s'a celebrat serviciul divin în biserica catedrală, sfânta liturghie, ear la ore 9 chemarea Duhului sfânt din partea P. S. Sale episcopului Ioan al Aradului, fiind de față I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și P. S. Lor Episcopii Iosif al Caransebeșului, Roman al Orășii-mari, Nicolae al Clujului și P. Sfinții arhierii Ilarion și Filaret.

La ore 10 și jumătate sosesc în sala prefecturii județului Sibiu P. SS. Lor episcopii în frunte cu mitropolitul, unde se aflau deja adunați deputații congresuali.

I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae ocupă loc în prezidiu, având la dreapta pe P. SS. Lor Ioan, Roman și Filaret, ear la stânga pe Iosif, Ilarion și Nicolae, — se adresează către membrii congresului:

Mărit congres! În intervalul dela ultima noastră întrunire s'a ivit necesitatea să vă convoc de nou la ședință, pentru că Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe din cuprinsul României în sesiunea de toamnă a luat sub discuțiune proiectul de organizare unitară a bisericii și și-a spus cuvântul.

Am luat parte și noi, toți arhierii mitropoliei noastre, la ședințele Sf. Sinod arătând punctul de vedere al hotărârilor măritului congres național bisericesc.

Concluziile la cari a ajuns Sfântul Sinod, mi le-a prezentat I. P. S. Sa Primatul, ca să le luăm în discuție spre a

aduce hotărâri, ca astfel să ajungă chestia organizării bisericii noastre la o soluțiune definitivă.

Aceste concluzii ale Sf. Sinod Vi le prezentăm ca împreună să le judecăm cu obiectivitatea necesară și conduși de spiritul de dragoste frățescă spre întărirea și înălțarea întregii noastre biserici ortodoxe române.

Veți binevoi să ascultați actele și să vă pronunțați asupra lor.

Mulțumind membrilor congresului că s'au prezentat într'un număr așa de mare, ceea ce e o nouă dovadă despre iubirea ce o are clerul și poporul față de biserică, declară ședința de deschisă.

Cuvintele de deschidere au fost întâmpinate cu aclamări de „Să trăiască” la adresa I. P. S. Sale.

Notarul Lazar Triteanu citește lista membrilor congresului și constatându-se că membrii prezenți sânt în numărul cerut, I. P. S. Sa Președintele declară congresul capabil de a aduce decisiuni valide.

Se prezintă obiectele cu cari va avea congresul să se ocupe de astădată:

1. Raportul Consistorului mitropolitan în chestia organizației unitare a bisericii ortodoxe.

Se transpune spre studiere și referare comisiei de unificare.

2. Raportul P. S. Sale Iosif episcopul Caransebeșului în chestia înființării noii episcopii la Timișoara și

3. Raportul Consistorului mitropolitan în chestia numirii nouă a Arhidiecezei.

Ultimele 2 cestiuni se transpun spre studiere și referare comisiei organizatoare.

La ore 11 45 I. P. S. Sa Președintele ridică ședința, anunțând ședința proximă pe Marți la ore 10 a. m., având a urma la ordinea zilei rapoartele celor 2 comisii.

Tel. Rom

Cari sunt mijloacele prin cari problema religioasă ar ajunge la ținta sa finală, care e cunoașterea pe deplin a lui Dumnezeu?*)

Dupăcum oarecând profetul David în psalmul său (132 v. 1), când cu toți preoții legii vechi, adunați împrejurul templului sfânt spre a înălța lui Dumnezeu laude și rugăciuni, în extazul bucuriei ce-i procura aceea adunare aleasă a corului leviților, a exclamat: „Iată acum, ce este bun, sau ce este frumos, fără numai a lo-

*) Conferință ținută cercului religios împreună cu adunarea învățătoarească de toamnă, subsecția Radna, în comuna Păuliș, de preotul Ioan Evuțian.

cui frații împreună”; — astfel îmi exprim și eu bucuria sufletească, când văd adunată la un loc, pentru rezolvarea uneia și aceeași probleme, cea mai aleasă parte din sufletul neamului nostru: preoții poporului, păstorii sufletelor, d rigiuitorii moralei publice deoparte; iară de altă parte: luminătorii satelor, apostolii culturii și viitorul neamului.

Una și aceeași problemă avem de rezolvat, una și aceeași țintă, una și aceeași chemare: *educația morală și culturală a neamului nostru.* Aceasta operă mare, vom putea-o realiza cu ușorință numai atunci, dacă toți factorii chemați a lucra pentru binele obștesc, ne vor fi prieteni și nu dușmani, ne vor ajuta și nu ne vor zădărnici munca noastră, dacă căile noastre vor merge paralel, iară la vreme de ispită și nevoie se vor imbină, ca cu puteri unite să putem împlini uriașa chemare, ce ne-am ales-o și care zace cu atâta greumânt și răspunde pe umerii noștri.

Cultura modernă a veacului ce-l trăim, cultura externă produsă de crasul materialism, ce ne stăpânește, desechilibrul produs de războiul mondial, pe toate terenele: social, economic, cultural; au aflat durere învățăceli, cari să producă desechilibru și în cultura noastră abia înfiripată prin deșez: „școala e a învățătorului, biserica a preotului”. Nu mă ocup cu temeinicia ori netemeinicia acestor deșez pe larg, ci arat numai produsul lor, ca de aici apoi, cei ce au ochi de văzut să vadă și urechi de auzit să auză. A trecut un timp relativ scurt, de când aceste deșez se rostură, însă efectul lor a fost grabnic, iară produsul mare, unde luminătorii satelor și apostolii culturii de ieri i-și cusură de bumbonieră tăblițele roșii cu deșezele de sus. Școala românească, atât cea numită confesională, cât și cea numită de stat, una însă, să destramă, bate în retragere și moare, căci e lipsită de Duh.

Lucrarea în comun a preotului cu învățătorul pentru educația culturală și morală a omului, a neamului și omenimei peste tot nu e o invenție a preoților ori a învățătorilor; ci e chemarea sublimă a noastră, existența noastră, poruncită și împlinită de Mânt. nostru Ius Hristos, cel mai mare învățător și cel mai mare preot.

Opera mare a creștinismului, opera de mântuire a omenimei, reformarea lumii vechi în una nouă s'a săvârșit de către Mântuitorul, prin îndeplinirea perfectă a celor trei chemări mesianice: chemarea profetică sau învățătoarească, chemarea arhierescă sau preoțească și chemarea împărătească. Atât Cortul Mărturieii lui Moisi, cât și vastul imperiu al lui Hristos a fost zidit și susținut de acești trei stâlpi: învățător, preot și împărat, rămași până în ziua de azi ca

stâlpi fundamentali, pe cari se zidesc și de cari se razimă toate stătele și națiunile civilizate.

Și pentru ca nimeni să nu creadă, că noi cei de față ne împodobim numai numele cu aceste chemări, după alții fictive și neexistente, aduc de mărturie întreaga carte sfântă cu scriiturile ei vechi și nouă arătând că Mântuitorul a îndeplinit per eminentiam, chemarea de preot, învățător și împărat.

Chemarea profetică sau învățătorescă a Mânt. a constat în aceea că: El a vestit oamenilor voia lui Dumnezeu, a împărțit omenimei întregi doctrina cea adevărată religioasă-morală și în modul acesta a eliberat omenimea de neștiința religioasă, în care a căzut prin păcat, a arătat calea cea adevărată, care duce la mântuire și la viața eternă: „Eu sunt lumina lumii, cel ce vine după mine nu va umbla întru întunec, ci va avea lumina vieții.” (Ioan 8, 12). Învățătura lui a fost cea mai perfectă, atât după cuprins, cât și după formă. El a învățat pe oameni nu numai prin cuvântul său cel plin de adevăr, ci și prin exemplul vieții sale: „Exemplu v'am dat vouă, ca precum am făcut eu și voi să faceți” (Ioan 3, 15). Mă mărginesc la aceste puține exemple din cari putem vedea clar, că Isus a fost cel mai perfect învățător, precum și chemarea învățătorului de azi și a tuturor veacurilor viitoare.

Chemarea preoțească a luat-o Isus Christos asupra sa din momentul incorporării sale, din momentul intrării sale celei prime în lume, căci însași incorporarea lui a fost o împlinire a voinții lui Dumnezeu, o ascultare deplină către Dumnezeu; iară cu privire la jertfă, a fost mijlocitorul între om și Dumnezeu. „Nu poate sângele taurilor și al țapilor să ierte păcatele, ci iată vin eu Dumnezeule să fac voia ta”. (Evrei 10.4). El a făcut sacrificiul cel mai mare, jertfa cea mai perfectă jertfindu-se pe sine, însă nu pentru păcatele sale, ci pentru păcatele omenimii. Chemarea preoțească a continuat-o în întreaga sa viață pământească, având o supunere neîntreuptă sub voința lui Dumnezeu, a fost ascultarea cea mai perfectă către Dumnezeu, a purtat iubirea cea mai mare față de Dumnezeu și omenime, ajungând culmea perfecțiunii prin moartea sa pe cruce. Iată deci și modelul preotului, pentru veacul de acum și pentru cele viitoare. Chemarea preoțească ne-o indică și Vechiul Testament prin gura prorocului David: „Tu ești preot în etern, după rânduiala lui Melchisedec”. Pentru ce se numește Isus: preot după rânduiala lui Melchisedec? La evrei 7.2 zice că Melchisedec a fost nu numai preot a lui Dumnezeu, ci și împărat al Salemului, împărat al dreptății și al păcii, mai departe Ap. Paul zice, că Melchisedec se înfașează în sf. scriptură ca preot oarecum fără de început și fără de sfârșit, nu se face nici o amintire, de originea lui, nici de părinții lui, neamul ori succesorii lui, apoi prin aceea, că binecuvântând pe Avram a binecuvântat în persoana lui pe toți fiii lui Levi, adică pe toți preoții vechiului Testament.

Chemarea împărătească a lui Isus ne-o indică Vechiul și Noul Testament. Fiind întrebat Isus de Pilat „Au tu ești împărat al Iudeilor?” a răspuns: „Tu zici, că eu sunt împărat, însă împărăția mea nu este de aici (Marc 15.2 La Mateiu 28 zice: „Datu-mi-s'a toată puterea în ceriu și pe pământ” deci mergeți și propovăduiți Evangh. lia”. Activitatea împărătească și-a arătat-o prin minunile sale, arătându-se ca Atotputernic peste lum. a spirituală (scotând duhuri rele și draci), peste lumea materială (oprind vânturile și liniștind marea) și culminează în pogorirea lui la iad, învierea lui din morți, înălțarea lui la ceriu și șederea lui deasupra Tatălui.

(Va urmă.)

Monografia comunei Mândruloc.

— Istoricul comunei. —

(Urmare.)

Purtau plete lungi până pe umeri, iar părul lăsat pe frunte retezat d'asupra sprâncenelor. Cămașă albă, lungă peste genunchi, încinși pe la mijloc cu curea lată de piele, sorică de lână. albă ca zăpada, de asemenea lungime, în cap glugă de miel, în picioare opinci. Par' că au înviat mărețele figuri ale dacilor de pe columna divului Traian. Femeile lor voinice la fel, toată îmbrăcămintea ieșite din mâinile lor.

Acesta a fost, după tradiție, trecutul comunei Mândruloc, pe atunci și mai târziu numit „Mândorloc”, cum îi mai zic unii și astăzi.

Cum menționasem după izgonirea turcilor, au fost colonizați aici sârbii, cari au primit mandatul de grănițeri, pentru toate eventualitățile, în virtutea cărora se bucurau de anumite privilegii. Își dădeau toate silințele să contopească pe români, cari cu numărul lor mic nu puteau să facă nici o rezistență, ci le-au tolerat supremația și limba introdusă în biserică, că de școală încă nu putea fi vorba.

Veșnic nelinișțiți și amenințați de turci, s'au așezat, s'au mutat pe malul drept, mai ridicat al Mureșului. Și-au mutat dară „cociobele” la o depărtare mai mare dela Mureș, unde împreună cu sârbii numărau acum 600 de suflete, s'au mutat dincoaci de brațul Mureșului, numit „ieruga trimbiții”. Aici malul fluviului era înalt, unde revărsări nu puteau ajunge și de unde turcii puteau fi observați mai bine. De aici își chemau muierile bărbații la prânz, duși la lucru peste „ierugă”, sau pascăndu-și vitele și oile.

Asigurați acum contra revărsărilor prin înălțimea și prin depărtarea mai mare a malurilor, în cari apele mari izbeau cu furie, oamenii au început a-și zidi case mai solide, ba s'au îmbărbătat și și-au zidit biserică din cărămidă, în care cu toată probabilitatea limba liturgică a fost limba sârbească, sau slavă. Date n'avem despre aceasta, dar convingși de intoleranța consecintă a sârbilor, ca în zilele noastre este logic să presupunem, că limba românească n'au admis-o, dată fiind și altcum preponderanța lor numerică.

Mai mult. Sârbii crezându-se înstăpâniți pe vecie pe aceste plaiuri binecuvântate, în satulețul vecin, la o margine de părau, sau „ierugă” și-au zidit o mănăstire și au adus calugări greci, pe cari românii noștri îi numiau „cicioni” adică părinți, sau părinte, după cum numirea de „cicio” în sârbește însemnează părinte.

— Unde mergeți, fraților? — întrebau pe aceia cari pașii lor îi îndreptau spre mănăstire.

— D'apoi, la „cicionii” ăștia — răspundeau cei întrebați.

Este dară toată probabilitatea, că comuna vecină Ciciriu și-a primit numirea dela „cicionii” mănăstirii să bești.

Aceasta mănăstire a stat, după emigrarea sârbilor, până mai acum 70—80 de ani, apoi ruinându-se tot mai tare, clopotele au căzut în „ierugă”, rămânând numai unul care românii l-au dus în sat, în biserică lor, dar după multă glăsuire crepându-se, l-au spart în bucăți pentru o nouă turnare. După turnare însă n'a mai avut glasul frumos din trecut și a rămas până la recevirat armata austriacă pentru tunuri. Păcătoși!

Cărămida au cărat-o nemții din satele situate pe malul stâng al Mureșului, rămânând mănăstirea pe malul lor. Locul unde a fost zidită mănăstirea, se numește „Cămoul mănăstirii”.

E o adevărată pagubă, că n'au putut rămânea aceste monumente istorice, mărturie ale vremilor așu. Ele ne-ar fi putut da încă mai clară despre timpurile acelea în cari strămoșii

noștri deopotrivă au suferit persecuțiuni dela turci și dela sârbi.

La anul 1718 gonți turcii definitiv și curățit Banatul întreg de ei, urmează pacea dela Pasaroviț, iar regimentul de grănițeri sârbi se desființează la anul 1722. Au urmat proteste și intervenții, dar hotărârea adusă n'au putut-o strămuta. Au ținut apoi o mare adunare toți grănițerii din dreapta Mureșului, probabil la Pecica unde au hotărât emigrarea și la anul 1772 sârbii cei mai înstăriți și cu ranguri, s'au dus în Rusia lângă Kiev, unde — afirmative — au înființat sate cu numiri asemenea de aici, rămânând aici numai misera plebs, carea nu avea cu ce să duce.

Cu emigrarea sârbilor iarăși s'a redus numărul populației, deschizându-se cale pentru o nouă colonizare. De data aceasta în număr preponderant au venit români din Ardeal, din Moldova și chiar din Muntenia. Aceasta o probează graiul moldovenesc până în zilele noastre, iar muntenii asemenea muierile bine nutrite „grasă ca o laloviță” cu lalomța, când era umflată de ape, cum o cunoșteau ei.

Că ce limbă liturgică au folosit în biserică de gradele din „dâmbul bisericii” nici din tradiție n'a rămas nimic, iar că în biserică de cărămidă zidită sub sârbi a dominat limba sârbească, ne indică numărul covârșitor al sârbilor.

Cel dintâiu preot, după emigrarea sârbilor e Mihail Popoviciu, despre care nu se știe dacă a rămas dela sârbi, sau a fost nou venit. El a avut două fete, dintre cari una a fost măritată după Despot Milovan, țaran mai fruntaș din comună, a cărui urmași au avut rol mai însemnat în viața și în dezvoltarea satului, unul dintre ei, Pavel Milovan, ajungând pe la anul 1860 notar comunal, iar după acesta fiul său, Valeriu Milovan, astăzi consilier agricol în Satu-Mare.

Cu timpul dincoaci de „ieruga trimbiții” s'a format o altă gârlă din apele Mureșului, peste care oamenii treceau cu „ștroloage”, picioare de lemn. Pe aceasta gârlă unul cu numele Ant în tovarășie cu „odorbirău” (judecător) din Păuliș avea o moară, carea, când apa din gârlă era mică, nu putea măcina. Ca să mâne apa pe moara lor, cu intervenirea „odorbirăului” din Păuliș au astupat Mureșul către Sărădin și astfel fluviul și-a luat curgerea pe gârla de sub sat. Influența domnului „odorbirău” va fi fost mare, că a rămas sentința birăului (primarului) din Păuliș: „Ce fac eu, domnu solgăbirău și domnu odorbirău, aceea n'o strică nici Dumnezeu”.

(Va urmă.)

Aviz!

A apărut: *Calendarul Diecezan din Arad pe anul 1922*. Conține: Cronologia Sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase obicioase, Sărbători naționale, Zile de repaus, Regentul anului, Anotimpurile, Parate calendaristică, Șematismul diecezan ort. rom. a Aradului, Genealogia familiei domnitoare, Taxele de poștă, telegraf și telefon, Consemnarea târgurilor din Crișana, Banat, Ardeal și vechiul regat, Timpul cât poartă animalele, Timpul vânzării lui și o parte literară instructivă, împodobiți cu mai multe clișee.

Prețul unui exemplar cu șematism 6 Lei, iar cel fără șematism 4 Lei + Leu 35 bani pentru francatura recomandat. *Revânzătorii benefic ază rabat.* Poate comanda contra bani gata, sau rambursă, dela Librăria Diecezană din Arad.

Grăbiți și cumpărați biletele dela loteria „Asociațiunii.”

Tragerea dintău irevocabil la 31 Decembrie 1921. Cu douăzeci (20) lei puteți câștiga 100,000 lei. Biletele sunt de vânzare la toate băncile din toate centrele.

Domnii depositari ai loteriei „Asociațiunii” sunt rugați a comunica biurolui central, Sibiu, strada Șaguna 6, până la 25 Decembrie a. c. seriile și numerii biletelor vândute, trimițând totodată și costul lor. Biletele nevândute le vor reține pantru desfacere în anul viitor.

Andrei Bârseanu,
președinte.

Reinvierea mănăstirilor ca factori intelectuali.

În „Neamul Românesc” d-l prof. N. Iorga publică următoarele:

„În starea actuală a tiparului care nu poate da decât cărți de un preț enorm este o singură soluție: să se poată la vîngalac acei cari, pentru un motiv sau pentru altul, sunt ținuți în seama Statului. Dacă în felul acesta închisorile pot da un număr de lucrători grațiuți pentru cartea de școală și pentru alte lucrări de acest fel, mănăstirile au un alt rol.

Trezind vechiul idealism a cărui flăcări, acum un veac, ardea așa de puternic în Neamț și la Cernica, călugării cărturari sunt datori ca prin munca mâinilor lor să aducă un prinos prețios la răspândirea credințelor religioase și a ideilor morale și naționale. Mănăstirea nu poate rămânea, nici într'un chip, ceiace a ajuns astăzi. Ea trebuie să redevină factor moral.

Mitropolitul Moldovei, părintele Pimen, care a stat de atâtea ori în fruntea inițiativelor culturale, a înțeles aceasta. Prin indemnul său egum-nul gloriosului lăcaș dela Neamț a strâns fonduri însemnate pentru ca vechile teasuri să înceapă din nou a funcționa întru folosul sufletului românesc. Și, după câte mi s'a spus, nu va trece multă vreme și vom vedea din nou cărți cu frontispiciul neamțean.

Nu putem lăuda în de ajuns această faptă bună, și credem că se vor găsi destui cari să dea direcția cea mai bună acțiunii culturale carea stă să înceapă.”

Duplicate.

Gheorghe Milean, născ. la 15 Oct. 1899. în comuna Aciuța, județul Arad, pierzându-și diploma de învățator, eliberat la 1/14 Iunie 1920, sub Nr. 16 M-tr. 1920, i-s'a eliberat cu data de 13 Dec. 1921, Nr. 134 P-1921 2, duplicat prin ce originalul se declară de anulat.

Mar a Dascal, născ. la 15 Aug. 1873, în comuna Mănerau județul Arad, pierzându-și certificatul de pe cursul al II-lea al școlii normale ort. rom. din Arad, eliberat la finea anului școlar 1892 3 s b Nr. 9 P. M. 1892 3, i-s'a estradat duplicat, cu data de 10 Dec. 1921, Nr. 129 P.-1921-2, prin ce originalul se declară anulat.

*Direcțiunea școlii norm.
ort. rom. Arad.*

Stefan German, născ. la 20 Nov. 1892, în comuna Brad, județul Hunedoara, pierzându-și pe timpul revoluției absolutorul teologic, eliberat la 6/19 Iunie 1914, Nr. 7 T. M.-1913-14,

i-s'a estradat duplicat cu data de 8 Dec. 1921, Nr. 115 T-1921-2, prin ce originalul se declară de anulat.

Ioan Todoran, născ. la 7 Martie 1882, în Hașfalău, județul Târnava, nimiciindu-i-se absolutorul teologic, obținut cu data de 1/14 Iunie 1910, Nr. 19, T. M.-1909-10, i-s'a eliberat duplicat cu data de 2 Decembrie 1921, Nr. 110, T-1901-2, prin ce originalul se declară de anulat.

*Direcțiunea instit. teol.
ort. rom. din Arad.*

Nr. 3807/1921.

Onorată Redacție!

Organul oficial mitropolitan „Telegraful român” în Nr. său 81 din acel an publică următoarea comunicare:

Pentru a putea înainta factorilor de cădere un memoriu sprijinit pe date exacte în cauza dotației proefimii din mitropolia noastră, onor. proefime este poftită a trimite oficiului protopesc concernent scrise citeț pe un cvart de hârtie, următoarele date.

Eparhia..... Protopopiatul.....
Parohia.....
cu filiile.....
Numele ^{parohului} ^{capelanului}..... calificăția.....
clase de ^{licen} ^{teologie} ^{și teologia} ^{sistemată} ^{reală} ^{extraordinară} Data în-
trării în oficiu bisericesc ori școlar: ziua,
luna, anul. Data introducerii de ^{paroh} ^{capelan} ziua,
luna, anul.

Este casă parohială?..... Este
ecleziă (porțiune canonică) câte jugere
arător, fânaț, vie, pădure, pășune, gră-
dină etc. și în total..... Suma veni-
telor fasonate la congruă: Cor..... =
Lei..... Este preotul membru al Aso-
ciației clerului?

Datele se vor da pentru filii separat,
dacă au casă parohială și eclezie. Iar
preoții administratori vor da și datele pa-
rohiilor vacante.

În interesul cauzei răspunsurile se
vor trimite recomandat, repede și exact.

Arad, 17/30 Nov. 1921.

În abs. și din incr. P. S. S. D-lui
Episcop

*Mihail Păcățian,
asesor ref. b s*

INFORMAȚIUNI.

Persona'e. P. S. Sa părintele nostru episcop
Ioan s'a reintors Miercuri, în 14 Dec n. din
Sibiu, unde a participat la ședințele Congresu-
lui național bisericesc, la reședința Sa din Arad

Comemorarea mitropolitului Andrei. În ziua
de 30 Nov. (13 Dec), ziua sf. Apostol Andrei,
s'a oficiat părăstas în capela internatului de fete
întru amintirea marelui arhiepiscop și mitropo-
lit al Ardealului Andrei Baron de Șaguna. Părăs-
tasul l-a servit pă. Dr. T. Botiș, director semi-
narial, asistat de parohii: Alexiu Popovici și
Eugen Crăciun. Răspunsurile funebrele l-a dat
corul seminarial. După terminarea serviciului
divn Societatea de lectură a studenților în teo-
logie a aranjat o ședință festivă de comemo-
rare. Prestațiunile la nivel ale tinerimei noastre
ne-au dat îndreptățire la cele mai frumoase nă-
dejdi în viitorii slujitori la altarele bisericii
noastre străbune.

Amânarea lichidării secretariatului general al
instrucției publice. Secretariatul gen. al instrucției
n'a putut fi lichidat și mutat la București la
1. Dec. Mutarea sa e amânată cu încă o lună
de zile. Se pare însă că din cauza greutăților
de mutare la București, numeroși funcționari vor
demisiona din serviciul ministerului învățămân-
tului public.

Alegerea patriarhului ecumenic. Marele con-
siliu bisericesc din Constantinopol a ales pe fostul
mitropolit al Atenei Meletie Metanachi, Patri-
arh al Constantinopolului. Mitropolii din teri-
toriile ocupate de greci n'au luat parte la vot.
Se crede că acești mitropoliți vor cere anularea
alegerii ca fiind în contradicție cu spiritul legi-
lor canonice. Nu este exclus să se declare schis-
mă între biserica greacă și Patriarhie.

Inventarierea imobilelor din Ardeal. Comi-
siunea română însărcinată să inventarieze bunu-
rile imobile din Transilvania care au aparținut
fostului stat austro-ungar și pentru care Statul
român este obligat, conform tratatului, să acorde
compensații, se urcă la suma de un miliard 84
de milioane după prețurile dinainte de război.
Se știe că aceleași imobile au fost evaluate de
comisiunea austriacă la suma de 33 de miliarde
coroane aur, însă după prețurile de azi.

Concurs pentru monumentul Unirii dela Alba-
lulia. Ministerul cultelor și artelor publică un
concurs pentru ridicarea monumentului Unirii la
Alba-lulia. Machetele se vor prezenta cel mai
târziu până la 15 Ianuarie în rotonda Ateneului
Român. Dimensiunile proiectelor sunt lăsate la
aprecierea concurenților. Juriul însărcinat cu exa-
minarea și clasarea lucrărilor se va întruni în
ziua de 18 Ianuarie. Lucrarea clasată întâia va
fi executată. Fondul destinat pentru acest monu-
ment este de 500.000 lei.

Ser contra tuberculozei. Medicul român din
Olănești, Dr. Puțoreanu, a inventat un ser pentru
vindecarea sigură a tuberculozei. În scopul stu-
derii serului, direcția serviciului sanitar din
București, a instituit o comisie din medicii cei
mai iscusiți ai capitalei.

Cercul religios Bîrzava. Cercul religio-
s Bîrzava s'a întrunit în 17/30 Oct. a. c. în parohia
Bătuța. În cursul sf. liturghii, după priceasnă,
păr. Iosif Popoviciu din Bîrzava a ținut o pre-
dică, esplicând evanghelia zilei. După sf. litur-
ghie s'a servit parastas pentru răposății acestei
parohii, între cari și 2 preoți, înmormânați în
grădina bisericeii. După terminarea parastasului,
pr. Petru Binchiu a ținut o prelegere populară:
„Despre nașterea și închegarea neamului romă-
nesc”. Fondul cerc. la aceasta ședință a crescut
cu 200 lei. Ședința următoare s'a hotărât pentru
ziua 11-a de Crăciun, în parohia Bîrzava. Rap.

† Georgina Vaidean n. Cornea. Primim trista
veste despre trecerea la cele eterne a d-nei
Georgina Vaidean n. Cornea, fiica părintelui
Simeon Cornea din Bătania (Ungaria) și soția
d-lui Mircea Vaidean, notarul județului Hunedo-
ara. A răposat în 6 Decembrie, după o boală
scurtă dar grea, în Bătania, unde călătorise
pentru a și cerceta părinții. Transmitem îndura-
ratei familii condolențele noastre. Odihnească
în pace!

† Cornelia Popovici n. Fizeșeanu, vrednica
soție a părintelui Ioan Popoviciu, paroh ort.
român în Săn-Nicolaul mare, a trecut la cele
eterne Luni în 22 Noembrie (5 Decembrie) a. c.
la orele 11 a. m. în etate de 54 ani, lăsând în
urma sa regrete generale. Rămășițele pământești
ale adormitei în Domnul au fost așezete spre
vecință od. hună Mercuri, în 24 Noembrie
(7 Decembrie) la orele 10 a. m. Transmitem
îndureratului soț sincerile noastre condolențe.
Odihnească în pace!

Concursuri.

În basă autorisării Ven. Consistor diecesan de sub Nrul 2514/1921, prin aceasta să publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile pentru îndeplinirea parohiei vacante din Săvirșin, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Parohia este de clasa I. În lipsa recurenților de această clasă să vot admită și recurenții cvalificați pentru parohii de cl. a II-a.
2. Venitele parohiei sunt: a) Folosița unui intravilan de cca un jug. catastral în Săvirșin; folosița grădinei din Vinești și a estravilanului de cca 1200 st. patrați din Halaliș; b) Stolele legale; c) Birul preotesc; d) Întregirea dela stat.

3. Casă parohială nu există, deci de locuință să va îngriji parohul.

4. Alesul va catehiza elevii școalelor primare din comună. Ceiece reflectează la această parohia să-și trimită recursurile lor adresate comitetului parohial din Săvirșin și ajustate cu documentele necesare la oficiul parohial din Rădna, iar dânsii, în termenul concursual și cu observarea dispozițiilor regulamentare să se prezinte în sfa biserică din localitate spre a să arăta poporului.

Din ședința dela 25 Iulie (7 aug.) 1921.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopie Givulescu*, protopresbiter.

—□—

1-3

În conformitate cu ord. Ven. Cons. de sub Nr. 2358/1921 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școalele elementare ort. rom. din B. Comloș cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Salarul împreunat cu acest post este următorul: 1. Dela comuna bisericească 600 lei anual. 2. Întregirea salariului învățătoresc dela stat. 3. Cvarțir în natură constător din 3 chilii cuină, antișambă, cămară, pivniță, în curte faceturile necesare. 4. Grădină intravilană de 400 stângini □. 5. Dela înmormântări taxa uzuată. 6. Pentru scripturistică 20 lei. 7. Pentru conferința învățătorescă dacă va lua parte 50 lei. 8. Alesul învățător va avea să conducă strana dreaptă să instrueze băieții dela clasele superioare în cântările bisericești prescise și să instrueze băieții dela școala de repetiție fără altă remunerație. 9. Îngrijirea de dinlăuntru a cvarțirului învățătoresc cade în sarcină alesului. 10. Conducătorii de cor vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc vor avea să-și înainteze rugările de concurs, adresate com. par. din B. Comloș, Prea on. oficiu protopopesc ort. român din B. Comloș având a se prezenta în sf. biserică din B. Comloș în cutare Duminecă ori sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial ort. român în B. Comloș ținută la 11/24 Iunie 1921.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Ștefan Cioroianu*, protopop.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului vacant dela școala confesională gr. or. română din comuna Budinț, tractul Belințului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Locuință cu 2 odăi, cuină, cămară, grajd și un intravilan de 600 □. 2. Salar fundamental dela comună, din cassa cultului 420 lei. 3. Pentru conferință 25 lei. 4. Pentru scripturistică 40 lei. 5. Ajutor dela stat, pentru care parohia nu garantează. 6. Adusul lemnelor (cărăușia) până la 5 metri gratis. 7. Dela înmormântări, unde va fi poftit 5 lei. 8. Pentru încălzirea și curățirea locuinței învățătoresci se va îngriji însuși învățătorul, iar pentru sala de învățământ comuna bisericească. 9. Alesul e obligat a conduce cantoratul în sf. biserică și a instrui elevii școalei în răspunsurile liturgice, fără altă remunerație. 10. Cei ce vor fi apți a conduce corul, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți a-și înainteze cererile de concurs comitetului parohial din Budinț, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț și să se prezinte în vr-o

Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. română din Mănaștiur, tractul Belințului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.” Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Locuință în natură, constătoare din 2 chilii, cuină, cămară și apartinătoarele supraedificate cu 1/2 jugh. grădină de legume. 2. În bani gata din casa cultului 450 lei. 3. Întregirea dela stat, pentru care însă comuna nu garantează. 4. 10 metri lemne adusă în curtea școalei, din care e a-se încălzi și sala de învățământ. 5. Dela înmormântări unde va fi poftit 5 lei, cu liturgie 10 lei, până ține scumpetea. 6. Pentru scripturistică 50 lei. 7. Pentru conferențe inv. 50 lei, dacă participă.

Alesul e obligat să conducă cantoratul în s. biserică, să instrueze elevii cântările bisericești și cele liturgice și să-i conducă regulat la s. biserică.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și așterne petițiile concursuale instruate cu documentele prescise comitetului parohial din Mănaștiur (posta și gara în loc), jud. C.-Severin, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, (jud. Timiș), având a-se prezenta într-o Duminecă s'au sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic și a face cunoștință poporului.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

2-3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 3287/1921 pentru deplinirea parohiei devenită vacantă prin trecerea în deficiență a preotului Iosif Cimponer din Petriș să publică din nou concurs din oficiu, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul of. „Biserica și Școala.”

Parohia e de clasa II. în lipsă de concurenți de aceasta clasă să vor admite și cei cu cvalificațiune de a III. cl.

Alesul va beneficia de: a) sesiunea parohială competentă; b) birul legal; c) stolele legate; d) eventuale întregire dela stat.

Alesul va suportă toate dările după venitele par. va catehiza la școalele parohiale primare din loc fără alta remunerație.

Reflectanții la acest post recursurile lor adresate comitetului parohial din Petriș, ajustate cu documentele necesare să-le înainteze oficiului protopopesc din Rădna în termenul concursual în care restimp, pe lângă încunoștințarea prealabilă a protopresbiterului tractual, dovedind, că intrunesc condițiunile concursului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie. Întrucât reflectanții vor fi din altă dieceză, vor avea să dovedească, că au consimțământul Consistorului respective al Episcopului diecesan.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

2-3

Conform. ord. lui Ven. Cons. diecesan de sub Nr. 2950/1921, prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de învățătoare vacant dela școalele ort. române din B.-Comloș cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salar dela comuna bisericească 750 lei. Restul dela stat. 2. Bani de cortel 120 lei. Comuna bisericească însă i-și susține dreptul ca cortelul învățătoare să-l poată da în natură când va afla în comună locuință corăspunzătoare, ori va putea zidi cortel învățătoresc. 3. Pentru intrunirile didactice confesionale 50 lei. 4. Învățătoarea aleasă are să propuna în școală lucrul de mână, și să conducă elevele în Duminecă și sârbători la sf. biserică și se propună elevelor cântarea bisericească prescisă. Pentru instrucția la școala de repetiție nu poate pretinde

remunerație separată. 5. Recursurile adresate comitetului parohial gr. or. român din B.-Comloș și ajustate cu extras de botez, diploma de învățătoare și eventualele atestate de serviciu sunt a se înainta Prea on. of. protopopesc gr. or. român din B.-Comloș.

Reflectantele la acest post vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din B.-Comloș pentru a face cunoștință cu poporul.

Din ședința comitetului parohial ort. rom. din B.-Comloș ținută la 11/24 Iunie 1921.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Dr. Ștefan Cioroianu* protopop.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante Diecț, tract Buteni, se escrie concurs cu termen de 30 zile.

Dotăția: 1. Sesia parohială. 2. Doauă intravilane. 3. Până când va fi casă parohială, parohia se îngrijește de locuință. 4. Birul și stolele legale. 5. Întregire de dotație dela stat.

Dările publice după beneficiul său le va solvi alesul și va catehiza la școala confesională din loc fără remunerație.

Parohia este de clasa I. dar conform concl. conz. 3254/921 sunt admiși concurenți și cu cvalificație de cl III-a.

Reflectanții sunt poftiți a se acomoda dispozițiilor Regulamentului pentru parohii.

Reflectanții din alte dieceze trebuie să dovedească consensul V. Cons. arădan, că pot reflecta la acesta parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegerea cu: *F. Roxin*, ppter.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională ortodoxă română din Bencecul-român protopresbiteratul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. 500 lei din cassa culturală, iar întregirea de salar până la suma fixată prin lege se va cere dela stat. 2. Cvarțir co-ăspunzător: 2 odăi, 1 bucătărie, 1 cămară cu supraedificate și grădina școalei. 3. Pentru scripturistică învățătoarească 20 lei. 4. Pentru conferința învățătoarească 20 lei. 5. Pentru cantorat și conducerea corului va primi dela comuna bisericească 10 q grâu, 6 q cucuruz, 8 metri lemne de foc și jughere livadă.

Alesul va avea să provadă cantoratul în și afară de biserică. Învățătorul ales va avea să conducă elevii regulat la sf. biserică pe cari îi va instrui în cântările bisericești și cu care va cântă răspunsurile liturgice și va avea să conducă strana. Va instrui și va conduce școala de repetiție. De curățirea locuinței învățătoarești de dinlăuntru se va îngriji alesul, iar de curățirea și încălzirea salei de învățământ și de curator se va îngriji comuna bisericească.

Recursurile ajustate cu documentele recerute și anume. Extras de botez, diplomă de învățător, atestat de apartinență, atestat de conduită și despre eventualul serviciu de până aici adresate Comitetului parohial din Bencecul-român, se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. român din Vinga în termenul concursual, sub care durată reflectanții au să se prezinte în sf. biserică din Bencecul-român în cutare Duminecă ori Sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cele cantonale.

Dat în sedința extraordinară a Comitetului parohial român ortodox din Bencecul-român la 26 Septembrie (9 Octomvrie) 1921.

Remus Chendi m. p. preș. com. par., Petru Bogdan, m. p. notar al com. par.

În conformitate cu: *Dr. P. Țiucra* m. p. protopop.

—□—

3-1

Cenzurat: V. D A R L E A.